

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Δ΄ ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΡΙΤΗ 23 ΜΑΙΟΥ 2009
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ:
ΙΣΤΟΡΙΑ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α.1

A.1.1

Αρχή της δεδηλωμένης: Η πολιτική πρακτική που εισήγαγε ο Τρικούπης το 1875. Ο Τρικούπης υποστήριξε δημόσια ότι η μόνη λύση στο πρόβλημα της πολιτικής αστάθειας ήταν η συγκρότηση δύο μεγάλων κομμάτων εξουσίας, σύμφωνα με το πρότυπο της Αγγλίας. Για να καταστεί αυτό δυνατό, έπρεπε ο βασιλιάς να αναθέτει την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης μόνο σε πολιτικό ο οποίος σαφώς είχε τη δεδηλωμένη εμπιστοσύνη της πλειοψηφίας των βουλευτών. Αυτό θα στερούσε από τα κόμματα μειοψηφίας τη δυνατότητα να σχηματίζουν κυβέρνηση, θα τα ωθούσε σε συνένωση με τα μεγάλα και θα είχε ως αποτέλεσμα σταθερότερες κυβερνήσεις πλειοψηφίας. Ο βασιλιάς, υπό την πίεση της αντιπολίτευσης και του επαναστατικού αναβρασμού του λαού, υιοθέτησε τελικά την άποψη του Τρικούπη, η οποία αποτελεί τομή στην πολιτική Ιστορία της χώρας, καθώς οδήγησε σε μεταβολή του πολιτικού τοπίου.

Λαϊκό κόμμα: Στα μέσα του 1910 οι Κοινωνιολόγοι ίδρυσαν το Λαϊκό Κόμμα, με αρχηγό τον Αλέξανδρο Παπαναστασίου. Βασικές προγραμματικές δηλώσεις του ήταν η αναμόρφωση του πολιτικού συστήματος και η επιβολή αρχών κοινωνικής δικαιοσύνης. Στις δεύτερες εκλογές του 1910 εξελέγησαν 7 υποψήφιοι του κόμματος, οι οποίοι παρείχαν κριτική υποστήριξη στους Φιλελευθέρους.

Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ): Με πρωτοβουλία της Κοινωνίας των Εθνών και ύστερα από αίτημα της ελληνικής κυβέρνησης, το Σεπτέμβριο του 1923 ιδρύθηκε ένας αυτόνομος οργανισμός με πλήρη νομική υπόσταση, η Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ), με έδρα την Αθήνα. Βασική αποστολή της ήταν να εξασφαλίσει στους πρόσφυγες παραγωγική απασχόληση και οριστική στέγαση. Η ΕΑΠ λειτούργησε μέχρι το τέλος του 1930. Με ειδική σύμβαση μεταβίβασε στο ελληνικό Δημόσιο την Περιουσία της, καθώς και τις υποχρεώσεις που είχε αναλάβει απέναντι στους πρόσφυγες.

A.1.2

- α. Σωστό
- β. Λάθος
- γ. Λάθος
- δ. Σωστό
- ε. Σωστό

ΘΕΜΑ Α.2

A.2.1

Σχολικό εγχειρίδιο, σελίδες 73 – 74: « Ο Κωλέττης ..... διαμάχη για τη διαδοχή».

A.2.2

Σχολικό εγχειρίδιο, σελίδα 216: «Ο Αλέξανδρος Ζαΐμης ... του Κρητικού ζητήματος».

ΘΕΜΑ Β.1

α. Σχολικό εγχειρίδιο, σελίδες 93 – 94: «Ήδη από το 1912 .... Θα είχε εδαφικά οφέλη.»

Τα παραπάνω στοιχεία επιβεβαιώνονται και από τα παραθέματα. Συγκεκριμένα, στο υπόμνημα του Ελευθέριου Βενιζέλου προς τον βασιλιά Κωνσταντίνο εκφράζεται με σαφήνεια η άποψη του πρωθυπουργού για εμπλοκή στον πόλεμο στο πλευρό της Αντάντ.

Αντίθετα, στο κείμενο Β' ο βασιλιάς Κωνσταντίνος τάσσεται ξεκάθαρα υπέρ των γερμανικών δυνάμεων. Δεν υπήρχαν τα περιθώρια για αντίθετη γνώμη. Η συμμαχία με τη Γερμανία εθεωρείτο δεδομένη και αδιαπραγμάτευτη.

β. Σχολικό εγχειρίδιο, σελίδες 94 – 95: «Οι Φιλελεύθεροι τάσσονταν υπέρ ... ενισχυόταν ο διπολισμός» και σελίδα 96: «Η κυβέρνηση των Φιλελευθέρων ... του Ίωνος Δραγούμη, το 1920».

Οι θέσεις που παρατίθενται στο σχολικό βιβλίο τεκμηριώνονται και από τις δοθείσες πηγές. Στο κείμενο Α' ο Ελευθέριος Βενιζέλος θεωρεί πως η συμμετοχή της Ελλάδας στο πλευρό της Αντάντ δεν είναι μόνο θέμα ηθικών αρχών, αλλά θέμα ανταμοιβών και ωφελειών για το κράτος. Υποστηρίζει πως η χώρα θα ισχυροποιηθεί και θα αποκτήσει τέτοια δύναμη, την οποία ούτε ο πιο αισιόδοξος δεν θα μπορούσε μέχρι τότε να φανταστεί. Από την άλλη, σύμφωνα με το δεύτερο παράθεμα, ο βασιλιάς Κωνσταντίνος πιστεύει πως ο ιδανικός σύμμαχος για τη χώρα είναι η Γερμανία, καθώς η νίκη στο πλευρό της είναι αδιαμφισβήτητη. Η Ελλάδα θα είναι ασφαλής μόνο εάν βρίσκεται στο πλευρό των Γερμανών.

ΘΕΜΑ Β.2

Σχολικό εγχειρίδιο, σελίδες 146 – 148: «Οι πρώτες απογραφές των προσφύγων ... όπου είχαν ζήσει».

Η μαρτυρία της Καλλισθένης Καλλίδου πιστοποιεί τις προαναφερόμενες συνθήκες διαβίωσης των Μικρασιατών προσφύγων κατά το πρώτο διάστημα της έλευσής τους στην Ελλάδα. Όταν έφθασαν στο λιμάνι του Πειραιά κατόπιν πολυήμερης ταλαιπωρίας στα καράβια, βίωσαν την απόλυτη ταπείνωση και τις εξουθενωτικές δοκιμασίες. Εκεί τους απογύμνωσαν προκειμένου να αποφευχθεί η μετάδοση ασθενειών («Ο,τι φορούσαμε στον κλίβανο τα βάλανε.»). Η καραντίνα ήταν μία μεγάλη ταλαιπωρία για αυτούς. Στη συνέχεια μεταφέρθηκαν στη Θεσσαλονίκη όπου τους άφησαν στο έλεος του Θεού. Χωρίς καμία φροντίδα και μέριμνα οι πρόσφυγες περιφέρονταν στα σοκάκια της πόλης, όπου οι κάτοικοι τους θεωρούσαν ανθρώπους μιας κατώτερης μοίρας και τους αποστρέφονταν.